

Nowe rozporządzenie w sprawie badań lekarskich członków ochotniczych straży pożarnych

30 listopada 2009 r. minister zdrowia wydał długo oczekiwaną przez strażaków ochotników rozporządzenie w sprawie przeprowadzania okresowych bezpłatnych badań lekarskich członka ochotniczej straży pożarnej biorącego bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. Zostało ono opublikowane w Dzienniku Ustaw z 2009 r. nr 210, poz. 1627 i obowiązuje od 11 grudnia 2009 r. Jego treść jest także zamieszczona na stronie internetowej Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres okresowych badań lekarskich członka ochotniczej straży pożarnej został określony w załączniku do rozporządzenia. Badania przeprowadza się nie rzadziej niż raz na 3 lata, na podstawie skierowania wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na siedzibę ochotniczej straży pożarnej (§ 4 ust. 1 rozporządzenia).

Jednocześnie (§ 2 ust. 3) wprowadzono nowe rozwiązanie, które nie było znane poprzednim uregulowaniom dotyczącym badań lekarskich. Otóż lekarz przeprowadzający badania może poszerzyć ich zakres o dodatkowe konsultacje lekarzy posiadających specjalizację w określonych dziedzinach medycyny oraz o dodatkowe badania, a także wyznaczyć wcześniejszą datę następnych badań, jeżeli stwierdzi, że jest to niezbędne dla prawidłowej oceny i monitorowania stanu zdrowia członka ochotniczej straży pożarnej.

Zgodnie z § 5 rozporządzenia badania przeprowadza lekarz, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 229 § 8 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z

1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.). Tytułem przepisami jest Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 1996 r. nr 69, poz. 332 z późn. zm.). Lekarze mogący przeprowadzać te badania muszą spełniać następujące wymogi (§ 7 ust. 1):

1) posiadają specjalizację w dziedzinie: medycyny pracy, medycyny przemysłowej, medycyny morskiej i tropikalnej, medycyny kolejowej, medycyny transportu, medycyny lotniczej lub higieny pracy,

2) byli zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 6 lat przed dniem wejścia w życie rozporządzenia jako:

a) rejonowi lekarze przemysłowi,

b) lekarze poradni medycyny pracy lub poradni dla młodocianych, działających w przemysłowych publicznych zakładach opieki zdrowotnej,

c) rejonowi lub zakładowi lekarze kolejowej służby zdrowia,

d) lekarze rejonowi w zakładach opieki zdrowotnej dla szkół wyższych lub jednostek badawczo-rozwojowych, jeżeli sprawowali profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami wykonującymi pracę na stanowiskach pracy, na których stwierdzono występowanie czynników szkodliwych dla zdrowia lub warunków uciążliwych, wymienionych we wskazówkach meto-

dycznych, o których mowa w § 2 ust. 1,

e) lekarze zakładowi w publicznych zakładach opieki zdrowotnej – wyłącznie w odniesieniu do pracowników tych zakładów,

f) lekarze w poradniach rehabilitacyjnych dla inwalidów – wyłącznie w stosunku do pracowników zatrudnionych w spółdzielczości inwalidzkiej,

3) pełnili służbę lub byli zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 3 lat jako lekarze w jednostkach wojskowych lub zakładach opieki zdrowotnej tworzonych i utrzymywanych przez Ministra Obrony Narodowej lub Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – wyłącznie w stosunku do pracowników objętych ich opieką w tych resortach.

Z punktu widzenia dostępności lekarzy i specyfiki badań strażaków ochotników jest ważne także to, że badania te będą mogli przeprowadzać także lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie medycyny ogólnej lub medycyny rodzinnej (§ 7 ust. 7 Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r.).

Lekarze spełniający wymagania kwalifikacyjne umożliwiające wykonywanie badań profilaktycznych są wpisywani do rejestru lekarzy przeprowadzających badania profilaktyczne prowadzonego przez wojewódzki ośrodek medycyny pracy, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lekarza. Lekarz wpisany do rejestru lekarzy otrzymuje zaświadczenie potwierdzające dokonanie wpisu.

Wojewódzki ośrodek medycyny pracy udostępnia rejestr organom Państwowej Inspekcji Pracy i Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz zainteresowanym pracodawcom (§ 8).

Według § 2 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 listopada 2009 r. badania członka ochotniczej straży pożarnej kończą się wydaniem zaświadczenia lekarskiego zawierającego orzeczenie o:

1) zdolności do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych – w przypadku braku przeciwwskazań zdrowotnych;

2) niezdolności do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych – w przypadku istnienia przeciwwskazań zdrowotnych.

Rozporządzenie w § 6 wprowadza nowość w postaci trybu odwoławczego od decyzji lekarza przeprowadzającego badanie strażaka ochotnika. Według tego przepisu członek ochotniczej straży pożarnej lub podmiot kierujący na badania, który nie zgadza się z treścią wydanego orzeczenia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia, może wystąpić do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy za pośrednictwem lekarza, który je wydał, z wnioskiem o przeprowadzenie ponownych badań. Ponowne badania przeprowadza się w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy właściwym ze względu na siedzibę podmiotu kierującego na badania. Orzeczenie wydane w wyniku ponownych badań jest ostateczne.

KRZYSZTOF M. MIAZGA
advokat